

Rolnummer 5884
Arrest nr. 43/2015 van 26 maart 2015

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 40bis, § 2, 2°, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, zoals vervangen bij artikel 8 van de wet van 8 juli 2011, gesteld door de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters J. Spreutels en A. Alen, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Moerman, F. Daoût en T. Giet, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter J. Spreutels,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging

Bij arrest nr. 120.742 van 17 maart 2014 in zake Edna Nyamoita Onsongo tegen de Belgische Staat, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 3 april 2014, heeft de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 40bis, § 2, 2°, van de wet van 15 december 1980, in samenhang gelezen met artikel 40ter van diezelfde wet, de artikelen 10, 11 en 191 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 8 van het EVRM, in die zin dat het aan de buitenlandse onderdaan die overeenkomstig artikel 1476, § 1, van het Burgerlijk Wetboek een wettelijke samenwoning is aangegaan, de verplichting oplegt het stabiele en duurzame karakter van de relatie te bewijzen om als familielid van de Belgische onderdaan te worden beschouwd, bewijslast die niet bestaat voor de vreemdeling die met een Belgische onderdaan is gehuwd of voor de vreemdeling die met een Belg is verbonden door een geregistreerd partnerschap dat als gelijkwaardig met een huwelijk in België wordt beschouwd ? ».

De Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. E. Derriks, advocaat bij de balie te Brussel, heeft een memorie ingediend.

Bij beschikking van 13 januari 2015 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers J.-P. Moerman en E. De Groot te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen is, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 4 februari 2015 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak op 4 februari 2015 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschied

Op 24 oktober 2012 dient de verzoekende partij voor de verwijzende rechter, die wettelijk samenwoont met een Belg, een aanvraag voor een verblijfskaart in. Op 22 april 2013 wordt die aanvraag verworpen om reden dat de betrokkene « het duurzame en ernstige karakter » van haar relatie met de Belgische gezinshereniger « niet voldoende aantoont ».

De verwerpingsbeslissing vormt de voor de verwijzende rechter bestreden handeling. De verzoekende partij doet met name gelden dat de wettelijke samenwoning een samenlevingsverband is dat in bepaalde opzichten gelijkstaat met het huwelijk en dat de personen die door een wettelijke samenwoning zijn verbonden, dus op dezelfde wijze zouden moeten worden behandeld als de gehuwden, tenzij er legitieme redenen bestaan die een verschil in behandeling tussen die categorieën van personen verantwoorden.

De verwijzende rechter acht het dan ook noodzakelijk de voormelde prejudiciële vraag te stellen.

III. In rechte

- A -

A.1. De Ministerraad beklemtoont vooraf dat artikel 191 van de Grondwet enkel kan worden geschonden door een bepaling die een verschil in behandeling tussen Belgen en vreemdelingen invoert, hetgeen te dezen niet het geval is aangezien de in het geding zijnde bepalingen een verschil in behandeling tussen twee categorieën van vreemdelingen teweegbrengen.

A.2. De Ministerraad merkt vervolgens op dat het in het geding zijnde onderscheid op een objectief criterium berust en dat artikel 40bis van de in het geding zijnde wet ertoe strekt de richtlijn 2004/38/EG om te zetten. Hij beklemtoont in dat verband dat de Europese wetgever een duidelijk onderscheid heeft gemaakt tussen, enerzijds, de situatie van de echtgenoot en van de partner die een met het huwelijk gelijkwaardig geregistreerd partnerschap heeft gesloten en, anderzijds, die van de partner die met een burger van de Unie een duurzame relatie heeft, die moet worden bewezen en niet kan worden vermoed. Hij merkt op dat het verblijfsrecht, krachtens de voormelde richtlijn, wordt toegekend aan de echtgenoot en aan de partner die een met het huwelijk gelijkwaardig geregistreerd partnerschap heeft gesloten, terwijl de lidstaten enkel worden verzocht het verblijf van de partner die een duurzame en bewezen relatie met de Europese burger heeft, te vergemakkelijken.

Die partij beklemtoont dat naast de verplichting om de richtlijn om te zetten, het in het geding zijnde verschil in behandeling op een objectief criterium berust aangezien het instituut van het huwelijk en de regeling van de wettelijke samenwoning fundamenteel verschillend zijn, specifieke doelstellingen beogen en verschillende juridische gevolgen hebben. De Ministerraad merkt aldus op dat de toekomstige samenwonenden, persoonlijk of vertegenwoordigd, voor de ambtenaar van de burgerlijke stand verschijnen om een gewone verklaring af te leggen, terwijl de personen die wensen te huwen, vooraf een verklaring voor de ambtenaar van de burgerlijke stand moeten afleggen, die ertoe is gehouden het huwelijk persoonlijk te voltrekken op een voor het publiek toegankelijke plaats, waarbij de gehuwden persoonlijk verschijnen, en die zich daarenboven dient te vergewissen van de inachtneming van de administratieve formaliteiten en de plechtigheid dient af te sluiten door een officiële akte op te stellen die mede door hemzelf, de echtgenoten en de eventuele getuigen is ondertekend. De Ministerraad merkt eveneens op dat de wettelijke samenwoning wordt beëindigd door een gewone verklaring van beëindiging die aan de ambtenaar van de burgerlijke stand wordt overhandigd, die eenzijdig kan zijn en niet moet worden verantwoord, terwijl het huwelijk wordt ontbonden voor de rechtbank van eerste aanleg, door nietigverklaring of echtscheiding. Wat de onderscheiden gevolgen betreft, beklemtoont die partij dat de verklaring van wettelijke samenwoning geen weerslag heeft op het persoonlijk statuut van de samenwonenden, terwijl de huwelijksakte een akte van de burgerlijke stand is die gevolgen voor het persoonlijk statuut van de echtgenoten met zich meebrengt.

A.3. De Ministerraad is daarenboven van mening dat met het in het geding zijnde verschil in behandeling een legitiem doel wordt nagestreefd. Hij is van mening dat de wetgever, door de richtlijn 2004/38/EG om te zetten, een wettelijke grondslag heeft verleend aan de gezinsherenigingen tussen partners, hetgeen voordien niet het geval was, maar dat hij zich ook rekenschap heeft gegeven van het feit dat de wettelijke samenwoning steeds vaker oneigenlijk werd gebruikt om een verblijfstitel te verkrijgen, reden waarom de wet van 8 juli 2011 striktere eisen heeft opgelegd voor de partners wier partnerschap niet gelijkstaat met het huwelijk.

Die partij is van mening dat de verplichting om het bestaan aan te tonen van een stabiele en duurzame relatie in het kader van een partnerschap dat niet gelijkwaardig is met het huwelijk, dus wordt verantwoord door een tweevoudig legitiem doel: het verblijf van de partner vergemakkelijken en de misbruiken in geval van schijn-samenwoning voorkomen.

A.4. De Ministerraad is ten slotte van mening dat het in het geding zijnde verschil in behandeling evenredig is ten opzichte van het nagestreefte doel aangezien de wetgever verder is gegaan dan wat de richtlijn 2004/38/EG vereiste door een echt recht op gezinshereniging toe te kennen voor de partners die een partnerschap zijn aangegaan dat niet gelijkwaardig is met het huwelijk. Hij is van mening dat het eisen van het bewijs van een stabiele en duurzame relatie een redelijke en evenredige tegenprestatie vormt voor de toekenning van rechtswege van een verblijfsrecht.

Volgens die partij is het in het geding zijnde verschil in behandeling evenmin in strijd met artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens aangezien het de mogelijkheid voor de wettelijk samenwonenden om een gezinsleven te leiden niet belemmert. De Ministerraad voert aan dat de Staten ter zake over een ruime

beoordelingsmarge beschikken, dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van oordeel is dat rekening moet worden gehouden met een billijk evenwicht tussen de tegenstrijdige belangen van het individu en van de samenleving en dat artikel 8 van het Verdrag als dusdanig noch het recht voor een persoon om zich te vestigen op het grondgebied van een land waarvan hij geen onderdaan is, noch de verplichting voor die Staat om de keuze, door een gehuwd paar, van hun gemeenschappelijke verblijfplaats te eerbiedigen of om de gezinshereniging op zijn grondgebied toe te staan, waarborgt.

De Ministerraad merkt ook op dat de voorwaarde van een stabiele en duurzame relatie het mogelijk maakt de feitelijke situaties vast te stellen waarin een echt voornemen om samen te leven bestaat, hetgeen op zich niet wordt opgelegd door de regeling van de wettelijke samenwoning, en dat het, rekening houdend met de objectieve verschillen tussen het huwelijk en de wettelijke samenwoning, niet onredelijk is aan de wettelijk samenwonenden de verplichting op te leggen dat zij het stabiele en duurzame karakter van hun relatie moeten bewijzen.

Die partij beklemtoont eveneens dat de opgelegde voorwaarde, in voorkomend geval, alleen tot gevolg heeft dat het verkrijgen van een verblijfsrecht op die grond in de tijd wordt uitgesteld. Hij merkt ook op dat de betrokkenen eventuele bijzondere omstandigheden kunnen doen gelden en dat zij de mogelijkheid behouden om een machtiging tot verblijf op grond van de artikelen 9 en 9bis van de in het geding zijnde wet te verkrijgen.

- B -

B.1.1. Luidens artikel 40bis, § 4, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen hebben de in paragraaf 2 van hetzelfde artikel bedoelde familieleden van een burger van de Unie onder bepaalde voorwaarden het recht om de in artikel 40, § 4, eerste lid, 1°, 2° en 3°, van diezelfde wet bedoelde burger van de Unie te begeleiden of zich bij hem te voegen voor een periode van meer dan drie maanden.

B.1.2. Artikel 40bis, § 2, van de wet van 15 december 1980, zoals vervangen bij artikel 8 van de wet van 8 juli 2011 tot wijziging van de wet van 15 december 1980, bepaalt wie als familielid van een burger van de Unie wordt beschouwd. Die bepaling luidt :

« Als familielid van de burger van de Unie worden beschouwd :

1° de echtgenoot of de vreemdeling waarmee een geregistreerd partnerschap werd gesloten dat beschouwd wordt als zijnde gelijkwaardig met het huwelijk in België, die hem begeleidt of zich bij hem voegt;

2° de partner, die hem begeleidt of zich bij hem voegt, met wie de burger van de Unie overeenkomstig een wet een geregistreerd partnerschap heeft gesloten.

De partners moeten aan de volgende voorwaarden voldoen :

a) bewijzen een naar behoren geattesteerde duurzame en stabiele partnerrelatie te onderhouden.

Het duurzaam en stabiel karakter van deze relatie is aangetoond :

- indien de partners bewijzen gedurende minstens één jaar, voorafgaand aan de aanvraag, onafgebroken in België of een ander land te hebben samengewoond;

- ofwel indien de partners bewijzen dat zij elkaar sedert ten minste twee jaar, voorafgaand aan de aanvraag, kennen en het bewijs leveren dat zij regelmatig, telefonisch, via briefwisseling of elektronische berichten met elkaar contact onderhiielden en dat zij elkaar in de twee jaar voorafgaand aan de aanvraag drie maal ontmoet hebben en dat deze ontmoetingen in totaal 45 of meer dagen betreffen;

- ofwel indien de partners een gemeenschappelijk kind hebben;

- b) met elkaar komen samenleven;

- c) beiden ouder zijn dan eenentwintig jaar;

- d) ongehuwd zijn en geen duurzame en stabiele partnerrelatie hebben met een andere persoon;

- e) geen personen zijn bedoeld in artikelen 161 tot 163 van het Burgerlijk Wetboek;

- f) ten aanzien van geen van beiden een beslissing werd genomen op grond van artikel 167 van het Burgerlijk Wetboek en dit voor zover de beslissing kracht van gewijsde heeft verkregen;

3° de bloedverwanten in neergaande lijn alsmede die van de echtgenoot of partner als bedoeld onder 1° of 2°, beneden de leeftijd van eenentwintig jaar of die te hunnen laste zijn, die hen begeleiden of zich bij hen voegen, voor zover de vreemdeling die vervoegd wordt, zijn echtgenoot of de bedoelde geregistreerde partner over het recht van bewaring beschikt en, indien het recht van bewaring wordt gedeeld, op voorwaarde dat de andere houder van het recht van bewaring zijn toestemming heeft gegeven;

4° de bloedverwanten in opgaande lijn, alsmede die van de echtgenoot of partner als bedoeld onder 1° of 2°, die te hunnen laste zijn, die hen begeleiden of zich bij hen voegen.

De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de gevallen waarbij een partnerschap dat geregistreerd werd op basis van een vreemde wet, moet beschouwd worden als zijnde gelijkwaardig met een huwelijk in België ».

Bij zijn arrest nr. 121/2013 van 26 september 2013 heeft het Hof artikel 40*bis*, § 2, eerste lid, 2°, c), van de in het geding zijnde wet vernietigd « in zoverre het niet bepaalt dat dezelfde uitzondering op de leeftijdsvereiste als die waarin is voorzien in artikel 10, § 1, eerste lid, 5°, van de wet van 15 december 1980 van toepassing is op de gezinshereniging van een burger van de Europese Unie en zijn partner ».

Die gedeeltelijke vernietiging heeft geen weerslag op de prejudiciële vraag.

Hetzelfde geldt voor de wijziging die bij artikel 17 van de wet van 19 maart 2014 « tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen » is aangebracht, dat bepaalt :

« In artikel 40bis van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 25 april 2007 en vervangen bij de wet van 8 juli 2011, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° paragraaf 2, eerste lid, wordt aangevuld met een 5°, luidende :

‘ 5° de vader of de moeder van een minderjarige burger van de Europese Unie, bedoeld in artikel 40, § 4, eerste lid, 2°, voor zover de laatstgenoemde te zijnen laste is en hij daadwerkelijk over het hoederecht beschikt. ’;

2° paragraaf 4 wordt aangevuld met een lid, luidende :

‘ Het in § 2, eerste lid, 5°, bedoelde familielid moet het bewijs leveren dat hij over voldoende bestaansmiddelen beschikt om in zijn eigen behoeften en die van zijn kind, burger van de Unie, te voorzien, om niet ten laste te komen van het sociale zekerheidsstelsel van het Rijk, en over een ziektekostenverzekering die alle risico's in België dekt. In het kader van de evaluatie van de bestaansmiddelen wordt met name rekening gehouden met hun aard en hun regelmaat. ’ ».

B.1.3. Artikel 40ter van de wet van 15 december 1980, zoals vervangen bij artikel 9 van de wet van 8 juli 2011, bepaalt dat het voorgaande ook geldt voor familieleden van een Belg. Die bepaling luidt :

« De bepalingen van dit hoofdstuk zijn van toepassing op de familieleden van een Belg, voor zover het betreft :

- de familieleden vermeld in artikel 40bis, § 2, eerste lid, 1° tot 3°, die de Belg begeleiden of zich bij hem voegen;
- de familieleden vermeld in artikel 40bis, § 2, eerste lid, 4° die de ouders zijn van een minderjarige Belg, die hun identiteit aantonen met een identiteitsdocument. en die de Belg begeleiden of zich bij hem voegen.

Voor wat betreft de in artikel 40bis, § 2, eerste lid, 1° tot 3° bedoelde familieleden moet de Belgische onderdaan aantonen :

- dat hij over stabiele, toereikende en regelmatige bestaansmiddelen beschikt. Aan die voorwaarde wordt geacht voldaan te zijn indien de bestaansmiddelen ten minste gelijk zijn aan honderd twintig procent van het bedrag bedoeld in artikel 14, § 1, 3° van de wet van

26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie. Bij het beoordelen van deze bestaansmiddelen :

1° wordt rekening gehouden met hun aard en regelmatigheid;

2° worden de middelen verkregen uit de aanvullende bijstandsstelsels, met name het leefloon en de aanvullende gezinsbijslagen, alsook de financiële maatschappelijke dienstverlening en de gezinsbijslagen niet in aanmerking genomen;

3° worden de wachtuitkering en de overbruggingsuitkering niet in aanmerking genomen en wordt de werkloosheidsuitkering enkel in aanmerking genomen voor zover de betrokken echtgenoot of partner kan bewijzen dat hij actief werk zoekt;

- dat hij over behoorlijke huisvesting beschikt die toelaat het familielid of de familieleden, die gevraagd heeft of hebben om zich bij hem te komen voegen, te herbergen en die voldoet aan de voorwaarden die gesteld worden aan een onroerend goed dat wordt verhuurd als hoofdverblijfplaats zoals bepaald in het artikel 2 van Boek III, Titel VIII, Hoofdstuk II, Afdeling 2 van het Burgerlijk Wetboek en over een ziektekostenverzekering beschikt die de risico's in België voor hem en zijn familieleden dekt. De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de wijze waarop de vreemdeling bewijst dat het onroerend goed voldoet aan de gestelde voorwaarden.

Voor wat betreft de in artikel 40*bis*, § 2, eerste lid, 1° bedoelde personen, dienen beide echtgenoten of partners ouder te zijn dan eenentwintig jaar.

Onder de voorwaarden vermeld in artikel 42*ter* en artikel 42*quater* kan voor het familielid van een Belg eveneens een einde worden gesteld aan het verblijf wanneer niet meer is voldaan aan de in het tweede lid vastgestelde voorwaarden ».

Bij zijn voormelde arrest nr. 121/2013 heeft het Hof artikel 40*ter*, tweede lid, van de in het geding zijnde wet vernietigd in zoverre het niet voorziet in een uitzondering op de voorwaarde inzake bestaansmiddelen wanneer de gezinshereniger een Belg is en zich enkel laat vervoegen door zijn minderjarige kinderen of die van zijn echtgenoot of die van zijn partner, wanneer dat partnerschap als gelijkwaardig met het huwelijk in België wordt beschouwd.

Die gedeeltelijke vernietiging heeft geen weerslag op de prejudiciële vraag.

Hetzelfde geldt voor artikel 19 van de wet van 2 juni 2013 « tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, de wet van 31 december 1851 met betrekking tot de consulaten en de consulaire rechtsmacht, het Strafwetboek, het Gerechtelijk Wetboek en de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, met het oog op de strijd tegen de schijnhuwelijken en de

schijnwettelijke samenwoningen » en voor artikel 6 van de wet van 25 april 2014 « ter verbetering van verschillende wetten die een aangelegenheid regelen als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet ».

Artikel 19 van de voormelde wet van 2 juni 2013 bepaalt :

« In artikel 40*ter* van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, ingevoegd bij de wet van 8 juli 2011, wordt tussen het tweede en het derde lid een lid ingevoegd, luidende :

‘ Als een attest van geen huwelijksbeletsel werd afgeleverd, zal er naar aanleiding van een onderzoek van een aanvraag tot gezinshereniging gebaseerd op het voltrokken huwelijk waarvoor het attest werd afgeleverd, niet worden overgegaan tot een nieuw onderzoek, tenzij er zich nieuwe elementen voordoen. ’ ».

Artikel 6 van de voormelde wet van 25 april 2014 bepaalt :

« In artikel 40*ter*, tweede lid, tweede streepje, laatste zin, van dezelfde wet, vervangen bij de wet van 8 juli 2011, worden de woorden ‘ de vreemdeling ’ vervangen door de woorden ‘ de Belgische onderdaan ’ ».

B.2.1. Het verwijzende rechtscollege vraagt of artikel 40*bis*, § 2, eerste lid, 2°, van de wet van 15 december 1980, in samenhang gelezen met artikel 40*ter* van diezelfde wet, bestaanbaar is met de artikelen 10, 11 en 191 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, in zoverre de buitenlandse onderdaan met wie een Belg overeenkomstig een wet een geregistreerd partnerschap heeft gesloten, enkel als familielid van die Belgische onderdaan wordt beschouwd wanneer hij het stabiele en duurzame karakter van hun relatie bewijst, terwijl een dergelijke bewijslast niet geldt voor de vreemdeling die met een Belg is gehuwd of voor de vreemdeling die met een Belg is verbonden door een geregistreerd partnerschap dat gelijkwaardig is met een huwelijk in België.

B.2.2. Uit de prejudiciële vraag en de verwijzingsbeslissing blijkt dat de verzoekende partij voor het verwijzende rechtscollege en haar Belgische partner op 25 juli 2012 een verklaring van wettelijke samenwoning hebben afgelegd overeenkomstig artikel 1476, § 1, van het Burgerlijk Wetboek, waarvan volgens de Ministerraad op 18 oktober 2012 door de

ambtenaar van de burgerlijke stand akte is genomen. Het Hof beperkt zijn onderzoek tot die hypothese.

B.3.1. Het Hof wordt ondervraagd over het verschil in behandeling tussen, enerzijds, een vreemdeling die met een Belg een verklaring van wettelijke samenwoning aflegt en, anderzijds, een vreemdeling die met een Belg huwt of die met die laatste is verbonden door een geregistreerd partnerschap dat als gelijkwaardig met een huwelijk in België wordt beschouwd : terwijl de eerste categorie van personen enkel als familielid van de betrokkene wordt beschouwd voor zover zij bewijzen een naar behoren geattesteerde duurzame en stabiele partnerrelatie te onderhouden, dient de tweede categorie van personen niet aan die voorwaarde te voldoen en wordt ze door het huwelijk of door het met het huwelijk gelijkwaardige geregistreerde partnerschap als familielid van de betrokkene beschouwd.

B.3.2. De prejudiciële vraag betreft bijgevolg enkel de in artikel 40bis, § 2, eerste lid, 2°, tweede lid, a), van de wet van 15 december 1980 bepaalde voorwaarde en niet de voorwaarden vermeld onder b) tot en met f) van diezelfde bepaling.

B.4.1. Artikel 191 van de Grondwet bepaalt :

« Iedere vreemdeling die zich op het grondgebied van België bevindt, geniet de bescherming verleend aan personen en aan goederen, behoudens de bij de wet gestelde uitzonderingen ».

Artikel 191 van de Grondwet kan enkel zijn geschonden in zoverre de in het geding zijnde bepaling een verschil in behandeling instelt tussen bepaalde vreemdelingen en de Belgen. Vermits de in het geding zijnde bepaling een verschil in behandeling instelt tussen twee categorieën van vreemdelingen, kan enkel de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet worden aangevoerd.

B.4.2. In zoverre de prejudiciële vraag de schending van artikel 191 van de Grondwet aanvoert, is zij niet ontvankelijk.

B.5.1. Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 8 juli 2011 blijkt dat de wetgever wenste op te treden tegen misbruiken van de mogelijkheid tot gezinshereniging via een verklaring van wettelijke samenwoning (*Parl. St.*, Kamer, 2010-2011, DOC 53-0443/001,

p. 3). Daarbij viseerde hij de « schijnsamenlevingsovereenkomsten » (*Parl. St., Kamer, 2010-2011, DOC 53-0443/018, p. 8*). In de toelichting bij het wetsvoorstel dat tot die wet heeft geleid, werd daaromtrent het volgende verklaard :

« Om onze samenleving leefbaar te houden en om nieuwkomers alle kansen te bieden in onze maatschappij is het belangrijk dat op diverse vlakken maatregelen genomen worden. Na de reeds genomen maatregelen tegen schijnhuwelijken moet de overheid dus ook meer aandacht besteden aan de misbruiken van de samenlevingscontracten met als doel een verblijfsvergunning te bekomen » (*Parl. St., Kamer, 2010-2011, DOC 53-0443/001, p. 4*).

Tijdens de bespreking in de bevoegde commissie van de Kamer van volksvertegenwoordigers was een spreker van oordeel dat « schijnsamenwoning een ernstig knelpunt [vormt] » (*Parl. St., Kamer, 2010-2011, DOC 53-0443/018, p. 12*). Een andere spreker erkende dat de wettelijke samenwoning « makkelijk aanleiding geeft tot misbruik, wat grote migratiestromen naar België op gang brengt » (*ibid.*, p. 22).

B.5.2. Om hieraan te verhelpen stelde een lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers voor om de mogelijkheid tot gezinshereniging te beperken tot gehuwden, en wettelijk samenwonenden hiervan uit te sluiten (*Parl. St., Kamer, 2010-2011, DOC 53-0595/001*). Dat voorstel werd evenwel verworpen als zijnde « overdreven » (*Parl. St., Kamer, 2010-2011, DOC 53-0443/018, p. 24*). Een lid verklaarde dienaangaande :

« De spreekster deelt de bezorgdheid van [...] aangaande de schijnsamenwoning, maar is verwonderd dat zij de wettelijke samenwoning wil afschaffen, of op zijn minst de eraan gekoppelde voordelen inzake vestiging wil opheffen. Een dergelijke maatregel zou inderdaad als neveneffect hebben dat een in België verblijvende homoseksueel niet langer een paar zou kunnen vormen met, bijvoorbeeld, een Oegandese homoseksueel. Aangezien de spreekster wil dat de wettelijke samenwoning in het Belgische recht wordt gehandhaafd, zal zij een amendement in die zin indienen » (*ibid.*, p. 23).

B.5.3. Bijgevolg diende het lid in kwestie een amendement in dat ertoe strekte de partners die voor gezinshereniging in aanmerking willen komen, te verplichten aan een aantal voorwaarden te voldoen die het bewijs leveren dat ze een naar behoren geattesteerde duurzame en stabiele relatie onderhouden. Daartoe dienden ze aan te tonen dat ze een jaar lang ononderbroken in België of in het buitenland samenwonen, dat ze gedurende meer dan twee jaar regelmatig contact hebben gehad of dat ze een gemeenschappelijk kind hebben (*Parl. St., Kamer, 2010-2011, DOC 53-0443/018, p. 63*). Dat amendement werd als volgt verantwoord :

« Het samenlevingscontract wordt steeds vaker misbruikt sinds het een verblijfsrechtelijk voordeel kan opleveren. Na het verschijnsel van de schijnhuwelijken worden we steeds vaker geconfronteerd met de schijnsamenwoning, louter voor het verblijfsrechtelijk voordeel.

Dit amendement legt strengere voorwaarden op voor het gebruik van het kanaal van de samenwoning in het verkrijgen van een verblijfsvergunning » (*Parl. St.*, Kamer, 2010-2011, DOC 53-0443/002, p. 5).

Het voormelde amendement betrof twee vreemdelingen die door middel van een wettelijk geregistreerd partnerschap verbonden zijn. Vervolgens werden gelijkaardige amendementen ingediend met betrekking tot Belgen en EU-onderdanen (zie *Parl. St.*, Kamer, 2010-2011, DOC 53-0443/018, p. 131).

B.5.4. Die amendementen, en een later amendement dat ze verving (*Parl. St.*, Kamer, 2010-2011, DOC 53-0443/014), voorzagen erin dat, teneinde het stabiele en duurzame karakter van hun relatie aan te tonen, de persoon die een recht op gezinshereniging doet ontstaan ten aanzien van zijn partner een verbintenis tot tenlasteneming dient te ondertekenen, behoudens in het geval dat ze een gemeenschappelijk kind hebben. De afdeling wetgeving van de Raad van State merkte hieromtrent op dat « met een dergelijke verbintenis tot tenlasteneming, voor een periode van drie jaar, het duurzame en stabiele karakter van de partnerrelatie, [...] niet [kan] worden geattesteerd » (advies nr. 49.356/4 van 4 april 2011, *Parl. St.*, Kamer, 2010-2011, DOC 53-0443/015, p. 7). Daarop werd een amendement ingediend, dat tot de in het geding zijnde bepaling heeft geleid, dat die voorwaarde heeft geschrapt. Dat amendement werd als volgt verantwoord :

« De Raad van State geeft aan dat met een verbintenis tot tenlasteneming het duurzame en stabiele karakter van de partnerrelatie niet zou kunnen worden geattesteerd.

Het klopt dat de indieners deze tenlasteneming in de vreemdelingenwet wilden invoegen als controle-instrument wanneer het een aanvraag tot gezinshereniging betrof voor mensen met een wettelijk geregistreerd partnerschap. Na diverse maatregelen tegen de schijnhuwelijken en na de invoering van de mogelijkheid om een verblijfsvergunning te bekomen op basis van samenwoning door de wet van 15 september 2006, wordt echter vaak misbruik gemaakt van deze mogelijkheid om een verblijfsrecht in ons land te bekomen.

De redenering van de Raad van State komt trouwens heel merkwaardig over. Het artikel 1477 B.W. stelt immers zeer duidelijk dat de wettelijk samenwonenden wel degelijk verplichtingen tegenover elkaar hebben, ook voor wat betreft de schulden die elk van hen zouden opbouwen. De verplichting tot de eventuele terugbetaling van kosten door partners blijft dus onverminderd bestaan in hoofde van deze bepaling uit het burgerlijk wetboek.

Hoe dan ook willen de indieners tegemoet komen aan de opmerkingen rond de tenlasteneming en werd deze expliciete verwijzing naar deze verplichting dan ook geschrapt in de voorgestelde tekst » (*Parl. St.*, Kamer, 2010-2011, DOC 53-0443/16, pp. 33-34).

Met betrekking tot het verschil in behandeling tussen wettelijk samenwonenden en gehuwden

B.6. Het in het geding zijnde verschil in behandeling berust op een objectief criterium, namelijk het feit of een vreemdeling een verklaring van wettelijke samenwoning met een Belg aflegt dan wel met een Belg huwt.

B.7. In zoverre de in het geding zijnde bepaling misbruiken die zijn begaan in het kader van een aanvraag tot gezinshereniging door middel van een verklaring van wettelijke samenwoning die geen wil belichaamt om een stabiele en duurzame relatie tussen de partners te creëren of in stand te houden, beoogt tegen te gaan, streeft de wetgever een wettig doel na.

B.8. Het Hof dient evenwel na te gaan of de in het geding zijnde maatregel pertinent is en of hij geen gevolgen heeft die onevenredig zijn ten opzichte van het nagestreefde doel.

B.9.1. Luidens artikel 146*bis* van het Burgerlijk Wetboek is er « geen huwelijk wanneer, ondanks de gegeven formele toestemmingen tot het huwelijk, uit een geheel van omstandigheden blijkt dat de intentie van minstens één van de echtgenoten kennelijk niet is gericht op het totstandbrengen van een duurzame levensgemeenschap, maar enkel op het bekomen van een verblijfsrechtelijk voordeel dat is verbonden aan de staat van gehuwde ». Op grond hiervan kan de ambtenaar van de burgerlijke stand weigeren het huwelijk te voltrekken of, in geval van twijfel, de voltrekking ten hoogste twee maanden uitstellen teneinde bijkomend onderzoek te verrichten (artikel 167 van het Burgerlijk Wetboek).

B.9.2. Bijgevolg kan de ambtenaar van de burgerlijke stand de intenties van twee personen die wensen te huwen nagaan. Vóór de inwerkingtreding van artikel 1476*bis* van het Burgerlijk Wetboek was dat niet het geval in het geval van de wettelijke samenwoning. Vooraleer over te gaan tot de registratie van de verklaring van wettelijke samenwoning ging

de ambtenaar van de burgerlijke stand enkel na of beide partijen voldeden aan de in de artikelen 1475 en 1476 van het Burgerlijk Wetboek bepaalde voorwaarden.

B.9.3. Inzake de wettelijke samenwoning bestond er, op het ogenblik van de in het geding zijnde verklaring van wettelijke samenwoning, geen bepaling die vergelijkbaar was met artikel 146*bis* van het Burgerlijk Wetboek. In de bevoegde commissie van de Kamer van volksvertegenwoordigers verklaarde de vertegenwoordigster van de Staatssecretaris voor Migratie- en Asielbeleid :

« Artikel 146*bis* van het Burgerlijk Wetboek heeft enkel betrekking op huwelijken. De controle op de wettelijke samenwoning kan dan ook niet op dezelfde wijze geschieden » (*Parl. St.*, Kamer, 2010-2011, DOC 53-0443/018, p. 58).

B.10. Daarbij komt nog dat de wettelijke samenwoning eenzijdig kan worden beëindigd door een van de samenwonenden door middel van een schriftelijke verklaring die tegen ontvangstbewijs wordt overhandigd aan de ambtenaar van de burgerlijke stand (artikel 1476, § 2, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek). Het huwelijk, daarentegen, kan niet op dergelijke wijze eenzijdig worden beëindigd.

B.11. Aangezien in tegenstelling tot wat het geval is in het geval van een huwelijk, de ambtenaar van de burgerlijke stand die de in het geding zijnde verklaring tot wettelijke samenwoning te dezen heeft geregistreerd, niet kon nagaan of de partijen die verklaring aflegden met het loutere doel een verblijfsrechtelijke titel te bekomen, en de wettelijke samenwoning eenzijdig kan worden beëindigd, vermocht de wetgever te eisen dat de partijen die een verklaring van wettelijke samenwoning afleggen, bewijzen dat ze « een naar behoren geattesteerde duurzame en stabiele partnerrelatie onderhouden ».

B.12.1. Luidens de in het geding zijnde bepaling is het duurzaam en stabiel karakter van de partnerrelatie aangetoond in drie gevallen : (1) indien de partners bewijzen dat zij gedurende minstens één jaar, voorafgaand aan de aanvraag, hebben samengewoond; (2) indien zij bewijzen dat zij elkaar sedert ten minste twee jaar, voorafgaand aan de aanvraag, kennen en het bewijs leveren dat zij regelmatig, telefonisch, via briefwisseling of elektronische berichten met elkaar contact onderhielden en dat zij elkaar in de twee jaar voorafgaand aan de aanvraag driemaal ontmoet hebben en dat deze ontmoetingen in totaal 45 of meer dagen betreffen; (3) indien de partners een gemeenschappelijk kind hebben.

B.12.2. Die drie gevallen zijn van die aard dat de wetgever er redelijkerwijs uit vermocht af te leiden dat de relatie tussen de partijen die de verklaring van wettelijke samenwoning afleggen duurzaam en stabiel is.

B.12.3. Ze geven de vreemdeling die een verklaring van wettelijke samenwoning met een Belg aflegt ook voldoende mogelijkheden om aan te tonen dat hun partnerrelatie duurzaam en stabiel is.

B.13. Uit hetgeen voorafgaat volgt dat de in het geding zijnde bepaling geen gevolgen heeft die onevenredig zijn met het nagestreefde doel en dat zij bestaanbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

B.14. De combinatie van die grondwetsbepalingen met artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens is niet van die aard dat ze tot een ander resultaat leidt. Uit die internationale verdragsbepaling vloeit immers geen algemene verplichting voort om een vreemdeling die een verklaring van wettelijke samenwoning met een Belg aflegt, een verblijfsrecht toe te kennen (vgl. EHRM, 28 mei 1985, *Abdulaziz, Cabales en Balkandali* t. Verenigd Koninkrijk, § 68).

Met betrekking tot het verschil in behandeling tussen het met het huwelijk gelijkwaardige geregistreerde partnerschap en de wettelijke samenwoning

B.15.1. Zoals het is ingevoegd bij artikel 20 van de wet van 25 april 2007 « tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen », werd bij artikel 40bis van de voormelde wet van 15 december 1980 reeds een verblijfsrecht toegekend ten voordele van « de vreemdeling waarmee [de Europese burger] een geregistreerd partnerschap [heeft] gesloten dat beschouwd wordt als zijnde gelijkwaardig met het huwelijk in België ».

B.15.2. Tijdens de parlementaire voorbereiding van de wet van 25 april 2007 werd gepreciseerd :

« Deze bepaling is vernieuwend door zich open te stellen voor een toekomstige evolutie van het privaatrecht die betrekking heeft op de gelijkstelling met de echtgenoot van de buitenlandse partner, die met de vreemdeling bij wie men zich komt voegen verbonden is door een geregistreerd partnerschap dat in België als gelijkwaardig met het huwelijk wordt beschouwd. Dezelfde wijziging wordt aangebracht aan artikel 10 van de wet, dat de gezinshereniging regelt van de vreemdeling die geen burger is van de Unie. De bedoelde situatie is die van de Scandinavische partnerschappen, waarvan de gelijkstelling met het huwelijk momenteel wordt onderzocht door de FOD Justitie.

Deze gelijkstelling zal echter pas gevolgen hebben voor het vreemdelingenrecht op de datum die wordt vastgelegd door een koninklijk besluit waarover in de Ministerraad wordt overlegd. In dit koninklijk besluit worden de gevallen bepaald waarin een geregistreerd buitenlands partnerschap als zijnde gelijkwaardig met het huwelijk moet worden beschouwd in België » (*Parl. St.*, Kamer, 2006-2007, DOC 51-2845/001, pp. 39-40).

« In het wetsontwerp is het recht op gezinshereniging een recht voor :

- de echtgenoot of de partner met wie de burger van de Unie is verbonden door middel van een geregistreerd partnerschap dat als gelijkwaardig met een huwelijk in België wordt beschouwd. Die partnerschappen zijn vormen van levensgemeenschap die vooral in zwang zijn in Scandinavische landen;

[...] » (*Parl. St.*, Kamer, 2006-2007, DOC 51-2845/003, p. 12).

B.15.3. Artikel 4 van het koninklijk besluit van 7 mei 2008 « tot vaststelling van bepaalde uitvoeringsmodaliteiten van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen » bepaalt :

« Een partnerschap dat geregistreerd werd op basis van de wetgeving van een van de hierna vermelde landen, wordt beschouwd als zijnde gelijkwaardig met een huwelijk in België :

1° Denemarken;

2° Duitsland;

3° Finland;

4° IJsland;

5° Noorwegen;

6° Verenigd Koninkrijk;

7° Zweden ».

B.16.1. Het in het geding zijnde verschil in behandeling berust dan ook op een objectief criterium, namelijk het feit dat de vreemdeling een verklaring van wettelijke samenwoning met een Belg aflegt of dat hij zich kan beroepen op het bestaan van een geregistreerd partnerschap dat als zijnde gelijkwaardig met een huwelijk in België wordt beschouwd, krachtens artikel 4 van het voormelde koninklijk besluit van 7 mei 2008.

B.16.2. Door een dergelijk verschil in behandeling in te voeren, streeft de wetgever daarenboven op relevante en evenredige wijze een wettig doel na, zoals is vastgesteld in B.7.

Hij machtigt de Koning immers ertoe te bepalen welke van de door de andere Staten erkende geregistreerde partnerschappen gelijkwaardig zijn met een huwelijk in België en, om die reden, waarborgen tegen schijnverbintenissen bieden die op zijn minst analoog zijn aan die welke een in België voltrokken huwelijk biedt.

Om de in B.9.1 tot B.13 uiteengezette redenen is het door de in het geding zijnde bepaling in het leven geroepen verschil in behandeling tussen de geregistreerde partnerschappen die gelijkwaardig met een in België voltrokken huwelijk kunnen worden geacht en elk ander geregistreerd partnerschap, met inbegrip van een wettelijke samenwoning in de zin van artikel 1476, § 1, van het Burgerlijk Wetboek, redelijk verantwoord.

B.17. Ten slotte kan de combinatie van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet met artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens om de in B.14 uiteengezette redenen niet tot een andere conclusie leiden.

B.18. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 40*bis*, § 2, eerste lid, 2°, tweede lid, a), van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, zoals vervangen bij artikel 8 van de wet van 8 juli 2011, in samenhang gelezen met artikel 40*ter* van de wet van 15 december 1980, zoals vervangen bij artikel 9 van de wet van 8 juli 2011, schendt niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

Aldus gewezen in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 26 maart 2015.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

J. Spreutels